

5. Yao, S. and Wei, K. (2007), "Economic growth in the presence of FDI: the perspective of newly industrializing economies", *Journal of Comparative Economics*, Vol. 35, pp. 211–214.
6. Rogach, O.I. and Kosmina, V.N. (2016), "Transnational corporations and export of new industrialized countries of Asia", *Publishing house' Center for Educational Literature*, pp. 250–254.
7. Kosmina, V.V. (2012), "The role of transnational corporations in the economic development of the new industrialized countries of Asia", *Actual problems of international relations*, no. 111 (2), pp. 192–196, available at: <http://nbuv.gov.ua> (access December 4, 2017).
8. UNCTADSTAT: Data center, available at: http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en (access December 4, 2017).
9. Parfinenko, A.Y. and Podlepina, P.O. (2014), "New industrial countries of the 'first wave' in the system of world economic relations", Kharkiv National University, [International Relations. Economy. Country Studies. Tourism.], no. 3, pp. 97–98, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VkhMv_2014_1144 (access December 4, 2017).

УДК 338.436:63(061.1ЄС)

СПІЛЬНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА ЄС ЯК ПРИКЛАД ІНТЕГРАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Колобердянко І.І., к.е.н., доцент, Хлепілько В.М.

*Запорізький національний університет
Україна, 696000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

koloberdjanko@ukr.net, xlepitkovlad@outlook.com

У статті розглянуто різні рівні аграрної інтеграції. Зроблено наголос на основних факторах і механізмах впливу Спільної сільськогосподарської політики ЄС на європейську економіку. Розглянуто особливості еволюції Спільної аграрної політики ЄС, визначено характерні риси сучасної моделі аграрних відносин у Євросоюзі. Проведено ретроспективний аналіз реформ Спільної сільськогосподарської політики ЄС та продемонстровано актуальність деяких реформ для запровадження вітчизняної аграрної політики. Визначені основні параметри Єдиної аграрної політики ЄС. Обґрунтовано причини та напрями трансформації, досліджено сучасні цілі, принципи та інструменти регулювання Спільної аграрної політики ЄС в контексті зміни основних пріоритетів. Виділено основні етапи еволюції САП. Продемонстровано актуальність проведення сільськогосподарських реформ та наведено приклади. Проаналізовано та зроблено наголос на основних механізмах субсидювання та компенсаційних виплат у рамках Спільної сільськогосподарської політики ЄС. Зазначено зміни в механізмі виплат фермерам нових і старих членів Євросоюзу. Представлені причини зростання міжкраїнових суперечностей Спільної аграрної політики ЄС. Вивчено відмінності пріоритетів Спільної аграрної політики ЄС в різних країнах Європи. Досліджено вплив Спільної сільськогосподарської політики ЄС на розвиток сільських територій країн Європи та можливість використання досвіду ЄС для України.

Ключові слова: агропромислова інтеграція, Спільна сільськогосподарська політика, Європейський Союз, агропромисловий комплекс, інтеграція, євроінтеграція, реформи, аграрний сектор, розвиток сільських територій.

ОБЩАЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА ЕС КАК ПРИМЕР ИНТЕГРАЦИИ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ

Колобердянко И.И., к.э.н., доцент, Хлепилько В.М.

*Запорожский национальный университет
Украина, 696000, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

В статье рассмотрены различные уровни аграрной интеграции. Сделан акцент на основных факторах и механизмах влияния Совместной сельскохозяйственной политики ЕС на европейскую экономику. Рассмотрены особенности эволюции Общей сельскохозяйственной политики ЕС, определены характерные черты современной модели аграрных отношений в Евросоюзе. Проведен ретроспективный анализ реформ Совместной сельскохозяйственной политики ЕС и продемонстрирована актуальность некоторых реформ для внедрения в отечественной аграрной политике. Определены основные параметры Единой аграрной политики ЕС. В

исследовании обоснованы причины и направления трансформации, исследованы современные цели, принципы и инструменты регулирования Общей сельскохозяйственной политики ЕС в контексте изменения основных приоритетов. Выделены основные этапы эволюции САП. Продемонстрирована актуальность проведения сельскохозяйственных реформ и приведены примеры. Проанализированы и отмечены основные механизмы субсидирования и компенсационных выплат в рамках Общей сельскохозяйственной политики ЕС. Указаны изменения в механизме выплат фермерам новых и старых членов Евросоюза. Указаны причины роста межстрановых противоречий Общей сельскохозяйственной политики ЕС. Изучены различия приоритетов Общей сельскохозяйственной политики ЕС в разных странах Европы. Исследовано влияние Совместной сельскохозяйственной политики ЕС на развитие сельских территорий стран Европы и возможность использования опыта ЕС для Украины.

Ключевые слова: агропромышленная интеграция, Общая сельскохозяйственная политика, Европейский Союз, агропромышленный комплекс, интеграция, евроинтеграция, реформы, аграрный сектор, развитие сельских территорий.

COMMON AGRICULTURAL POLICY OF EU AS AN EXAMPLE OF INTEGRATION IN THE AGRICULTURAL SECTOR

Koloberdjanko I.I., PhD in Economics, associate professor, Khlepitko V.M.

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 696000, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

In this article, various levels of agrarian integration are considered. The article focuses on the main factors and mechanisms of influence of the EU Joint Agricultural Policy on the European economy. The features of the evolution of the Common Agricultural Policy of the EU are considered, the characteristic features of the modern model of agrarian relations in the European Union are defined. A retrospective analysis of the reforms of the EU Joint Agricultural Policy was carried out and the relevance of some of the reforms for implementation in the domestic agrarian policy was demonstrated. The main parameters of the EU Common Agricultural Policy are determined. The study substantiates the causes and directions of the transformation, explores the current goals, principles and instruments of regulation of the Common Agricultural Policy of the EU in the context of changing the main priorities. The main stages of the evolution of SAP are singled out. The urgency of carrying out agricultural reforms is demonstrated, and examples are given. The article analyzes and emphasizes the main mechanisms of subsidies and compensation payments under the Common Agricultural Policy of the EU. Changes in the mechanism of payments to farmers of new and old members of the European Union were indicated. The study presents the reasons for the growing intercountry contradictions of the EU Common Agricultural Policy. This study examined the differences in the priorities of the Common Agricultural Policy of the EU in various European countries. The influence of the EU Joint Agricultural Policy on the development of rural areas of European countries and the possibility of using the EU experience for Ukraine was studied.

Key words: agro-industrial integration, General agricultural policy, European Union, agro-industrial complex, integration, European integration, reforms, agrarian sector, development of rural territories.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Агропромислова інтеграція – посилення взаємозв'язків і органічна сполука сільського господарства і суміжних галузей, які обслуговують сільське господарство, поставляють йому ресурси і доводять його продукцію до споживача [1]. Зазвичай, більшість авторів визначають інтеграційні процеси в аграрному секторі виключно як інтеграцію окремих сільськогосподарських підприємств між собою, і, відповідно, виділяють два види – вертикальну та горизонтальну. Вертикальна інтеграція – міжгалузевий зв'язок, кооперування сільськогосподарських і промислових підприємств і організацій, об'єднаних за принципом єдиної технологічної єдності виробничих процесів. Горизонтальна інтеграція характерна переважно для власне сільського господарства у вигляді спеціалізованих господарств, міжгосподарських підприємств і об'єднань [2].

Але враховуючи глобалізаційні процеси, необхідно розглядати агропромислову інтеграцію на міждержавному рівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Думки, що слід розглядати інтеграційні процеси в аграрному секторі виключно як інтеграцію окремих сільськогосподарських підприємств між собою, дотримуються у своїх дослідженнях такі дослідники, як А.О. Аюшеєва [3], А. Саркісов [2], В.М. Заболотній [4]. Питання

особливостей формування інтегрованих структур в аграрному секторі економіки висвітлені в наукових працях В.Г. Андрійчука [5, 6], Ю.І. Базаєва [7], О.М. Бородіної [8] та ін.

Багато вчених вивчають вплив сільськогосподарської політики ЄС на європейську економіку, наприклад, Р. Акріл [9], М. Артис та Ф. Ніксон [10], А.Ж. Грір [11], Н. Мусис [12] основні публікації яких спрямовані на дослідження етапів трансформації системної підтримки сільського господарства.

Натомість інші науковці (Г.Х. Хуленброєк, В. Вербеке, Л. Лоуерс [13] та М. Кардвел [14]) концентрують свої зусилля на виявленні впливу реконструкції сільської місцевості в межах САП, будучи глибоко переконаними в тому, що саме його розвиток може вплинути на характер динамічного розвитку сільського господарства ЄС. З огляду на це надзвичайно важливого значення набуває дослідження особливостей становлення та сучасної модернізації аграрної політики ЄС, її характерних рис і механізмів підтримки сільського господарства.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження Спільної сільськогосподарської політики ЄС як інтеграційного об'єднання аграрних секторів країн Європи; дослідження основних напрямів і цілей Спільної сільськогосподарської політики ЄС; ретроспективний аналіз розвитку та реформування Спільної сільськогосподарської політики ЄС.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕНЬ

У наш час інтеграційні процеси охоплюють всі сфери та рівні економіки в багатьох країнах, а інтеграційні домовленості та договори охоплюють більшість сфер економіки країн, що інтегруються. Особливу роль у таких домовленостях відводять сільському господарству та агропромислому комплексу як стратегічно важливим сферам як національних економік, так і світової економіки загалом. Агропромислова інтеграція передбачає створення й існування якісно нових підприємств. Такі підприємства мають у своєму розпорядженні матеріальні та фінансові ресурси, застосовують новітні технології та засоби виробництва. Як правило, сучасні агропромислові підприємства володіють значними земельними і трудовими ресурсами. Увесь цей спектр дає можливість виробляти товарну сільськогосподарську продукцію. В епоху глобалізації та інтернаціоналізації слід розглядати інтеграційні процеси на міжнародному рівні. Саме в такому аспекті доцільно вивчати інтеграцію в сфері сільського господарства.

Яскравим прикладом інтеграції сільського господарства на міжнародному рівні є Спільна сільськогосподарська політика ЄС (САП – Common Agricultural Policy). Спільна аграрна політика (САП) ЄС являє собою єдину для всіх держав-членів систему наднаціоналізованих заходів в аграрному секторі Європейського Союзу, яка спрямована на створення необхідних умов для формування і розвитку багатофункціонального, стійкого та конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва в межах інтеграційного угруповання. САП проводиться з 1962 р. і фінансується через Європейський фонд орієнтації і гарантій сільського господарства (EAGGF), який діє з липня 1964-го хоча джерела цієї політики сягають 50-х років ХХ століття. Водночас аграрний сектор Західної Європи, поряд з іншими галузями народного господарства, перебував у занепаді. Про забезпечення достатньої кількості продовольчих товарів не могло бути й мови, що викликало особливе занепокоєння продовольчою безпекою Європейських країн.

Значне падіння рівня сільськогосподарського виробництва, посилене різними соціальними, а іноді й екологічними проблемами, поставило під загрозу повоєнний розвиток країн Європи. Тому виникла гостра необхідність в інтеграційних процесах, які включали б заходи щодо відновлення не тільки промислових галузей, але й аграрного сектора економіки. У зв'язку з цим, при підготовці Римського Договору 1956 року країни-засновниці ЄС спрямували свої зусилля на розробку цілей і принципів САП [15, с. 52], які були б

ефективними в аграрному секторі й відповідали інтеграційним процесам Європейських країн. САП спрямована на регулювання ринків, забезпечення економічного зростання в країнах-членах ЄС та розвиток агропромислового виробництва. Особливістю такої політики є той факт, що вона об'єднує країни з різним рівнем розвитку і невирішеними проблемами. Головними засобами захисту національних виробників в рамках САП є нетарифні обмеження.

Основні параметри Єдиної аграрної політики визначені в статтях 38-47 Римського договору. Цілі САП, згідно з ст. 39, полягають в такому:

- підвищити продуктивність сільського господарства шляхом оптимального використання факторів виробництва, в першу чергу праці, і впровадження досягнень технічного прогресу;
- забезпечити нормальний рівень життя фермерам, шляхом підвищення їхньої заробітної плати;
- забезпечити можливості для здійснення поставок продукції;
- забезпечити розумні ціни для споживачів.

В основі САП лежать такі принципи:

- єдність внутрішнього ринку ЄС, що передбачає вільне переміщення сільгосптоварів без будь-яких обмежень, дія єдиних цін на ідентичні сільськогосподарські товари, систематизацію санітарно-гігієнічних і ветеринарних норм, дотримання принципу вільної конкуренції;
- пріоритет товарів виробництва ЄС, що закріплюється в митній політиці;
- фінансова солідарність держав-членів передбачає, що витрати, пов'язані з реалізацією САП, оплачуються всіма членами ЄС [15, с. 53].

САП повинна вирішувати велику кількість проблем. Нарощування рівня уразливості довкілля, що зумовлене глобальною зміною клімату, є також серйозним викликом для Спільної сільськогосподарської політики ЄС, адже порушення природних екосистем впливає й на агропромислові екосистеми. Тільки впродовж останніх років спостерігалось значне збільшення кількості повеней у центральних і північних регіонах ЄС, тоді як, як південні частини потерпали від посух і пожеж, що негативно вплинуло на врожайність сільськогосподарських культур, завдавши значних збитків фермерам. У деяких південних регіонах ЄС останнім часом відчувається нестача водних ресурсів, що суттєво знижує потенціал сільського господарства у цих місцевостях. Отже, у межах САП необхідно створити такі інструменти, які мали б забезпечити достатню фінансову підтримку задля стимулювання європейських фермерів до вироблення суспільних благ. Частково це вже відбувається, але поки що ситуація все ще є нерегульованою до кінця.

Значні реформи були проведені в останні роки. На особливу увагу заслуговує реформа «CAP Health check» 2008 р., що спрямована на модернізацію цього сектора економіки, щоб зробити його ще більш орієнтованим на ринок. Наприклад, у межах програми скасовується вимога для фермерів залишати 10% орної землі під паром; збільшуються квоти на молоко з поступовою їх відміною у 2015 р.; використовуються ринкові інтервенції (скуповування ЄС надлишкової пропозиції сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку) для забезпечення безпеки в умовах низьких та нестабільних цін на продовольство.

Крім того, прямі виплати фермерам буде зменшено, а вивільнені кошти переведено в Європейський сільськогосподарський фонд розвитку сільських територій. САП повинна виконувати нові економічні, соціальні, різноманітні технологічні, екологічні і пов'язані з кліматом завдання, що стоять перед суспільством, у яких САП може внести більший внесок у розумне й стійке зростання. САП також повинна більшою мірою враховувати багатство і

розмаїття сільського господарства 27 держав-членів ЄС [16, с. 112]. Згідно із заявами міністрів країн-членів ЄС, метою реформ є акцентування на захисті екології та більш справедливому розподілі субсидій [17]. Наприклад, вирішено збільшити частку, призначену для підтримки молодих фермерів, для власників дрібних господарств і для фермерів, що практикують органічне (натуральне) сільське господарство. Крім цього, до 30% субсидій отримають фермери, що практикують сівозміну, що зберігають пасовища і природу і т.д.

Зміни відбудуться і в механізмі виплат фермерам нових і старих членів Євросоюзу. Там, де зараз отримують в межах менше 90% від середніх виплат по Європі, виплати поступово будуть збільшуватися. Тепер Єврокомісія повинна розробити план застосування реформ. Це досить складний процес навіть для однієї країни, що вже й казати про ЄС. Тож, конкретні дії щодо реалізації таких реформ ми побачимо вже в майбутньому.

Фермерські організації загалом позитивно оцінили загальний підсумок реформ. Втрати для фермерів виявилися мінімальними. Як наголошується в нещодавній доповіді ОЕСР, – аграрна політика ЄС на період 2014-2020 рр. не передбачає істотної зміни загального курсу на всебічну підтримку сільського господарства і розмірів такої підтримки [17].

Але досить важливим в аграрній політиці є розширення Європейського союзу 12 новими країнами-членами, у тому числі Словенія, Угорщина, Словаччина, Польща, Чехія, Румунія, Мальта, Литва, Латвія, Болгарія, Естонія, Кіпр тепер можуть претендувати на підтримку САП і бажаючих скористатися її перевагами. Рівень сільськогосподарської підтримки для нових членів ЄС значно нижчий, ніж в інших державах-членах ЄС, і питання справедливості розподілу підтримки між новими і старими членами союзу, безсумнівно, має бути розглянуте в найближчому майбутньому [16, с. 113]. Зростання міжкраїнових суперечностей САП пов'язане з надмірною централізацією цієї політики. Незважаючи на те, що субсидіарність є одним з основних принципів ЄС майже всі заходи, що скеровані на розвиток аграрного сектора, ухвалюються, як і раніше, на наднаціональному рівні, а держави-члени повинні забезпечити відповідність національних інструментів з нормативними документами ЄС щодо надання підтримки на місцевому рівні [18].

Важливими є також постійні вимоги країн нетто-донорів щодо зменшення витрат на САП і спрямування їх на інші політики ЄС. Ключовою проблемою є той факт, що країни ядра ЄС та нові країни-члени мають різні пріоритети щодо цієї політики. Так, старі учасники інтеграційного угруповання вважають пріоритетом захист довкілля через інструменти САП, стале виробництво, адже частка зайнятих у сільському господарстві цих держав є досить низькою, більш того, жителі сільської місцевості лише частину своїх доходів отримують від роботи в аграрному виробництві.

Натомість, нові країни-члени зацікавлені насамперед у захисті сімейних ферм, розвитку сільської місцевості та стабільності ринкових цін на аграрну продукцію. Отже, недостатня поінформованість громадськості про важливість усіх заходів цієї політики через їх складність, фокусування політики переважно на підтримці доходів фермерів навіть у період високих ринкових цін на аграрні товари, зниження частки зайнятих у сільському господарстві посилюють тиск на органи ЄС для спрощення та прозорості процедур політики та передавання частини повноважень на місцевий рівень. На нашу думку, зі зміною САП компліментарність у наданні фінансових коштів на дотації сільському господарству має посилитися, а це найбільшою мірою пов'язане з тим, що країни нетто-донори та інші зацікавлені сторони вважають доцільною фінансову солідарність лише у випадку надання фермерам суспільних благ загальноєвропейського значення.

ВИСНОВКИ

Спільна сільськогосподарська політика ЄС – це досить складна інтеграційна структура, основу якої складають дотації та субсидії, обсяг яких доходить до 40% бюджету ЄС.

Особливістю такої політики є саме об'єднання аграрних секторів країн із різним рівнем економічного розвитку. Враховуючи досвід реформ Спільної аграрної політики ЄС, можна зазначити, що наслідком останніх стало домінування розвитку сільських територій над іншими її завданнями. Це становить основу для формування західноєвропейської моделі сільського розвитку, головними цілями якої виступають збереження довкілля, диверсифікація агросектора та екологічність продукції. Якщо Україна має за ціль вступ до ЄС, їй необхідно адаптувати свою політику, у тому числі й аграрну, до стандартів ЄС. Лише за умови проведення ринково-орієнтованої політики, спрямованої на розвиток села, збереження довкілля та екологічність і органічність продуктів харчування, стане можливим стимулювання розвитку сільського господарства в Україні, підвищення рівня життя сільського населення. Зараз, аграрний сектор України переживає не кращі часи – відмова від сівозмін та надмірне розорення земель призводить до виснаження земель сільськогосподарського призначення, а тваринництву характерне постійне зменшення поголів'я. Тому нашій аграрній політиці просто необхідно перетворитися в політику стимулювання розвитку сільського господарства та підготовки аграрного сектору до членства в ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сергеева И. А. Баранова Ю. А. Влияние направленности аграрной политики в развитии кооперационных и интеграционных процессов в АПК. URL : <http://www.science-education.ru/pdf/2013/2/67.pdf> (дата звернення: 03.12.2017).
2. Саркісов А. Особливості розвитку агропромислової інтеграції в ринкових умовах. *Часопис соціально-економічної географії*. 2014. Вип. 17 (2). С. 149–153. – URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-in/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Chseg_2014_17_26.pdf (дата звернення: 03.12.2017).
3. Аюшеева А. О. Формирование интегрированных структур агропромышленного комплекса региона: проблемы и перспективы : монография. Новосибирск : Издательство ЦРНС, 2013. 153 с.
4. Заболотній В. М. Розвиток агропромислової інтеграції на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» Київ, 2006. 24 с.
5. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз : монографія. Київ : КНЕУ, 2009. 292 с.
6. Андрійчук В. Г. Надконцентрація агропромислового виробництва і земельних ресурсів та її наслідки. *Економіка АПК*, 2011. № 2. С. 3–9.
7. Базаев Ю. И. Основные принципы и направления повышения эффективности деятельности агрохолдингов. Фундаментальные исследования. 2009. № 11. С. 55–57.
8. Бородіна О. Сільський розвиток в Україні. *Економіка АПК*, 2008. № 9. С. 25–29.
9. Ackrill R. The Common Agricultural Policy. University Association for Contemporary European Studies. *Continuum International Publishing group*, 2000. 244 p.
10. Artis M., Nixson F. The Economics of European Union: Policy and Analysis. *Forth Edition*. Oxford University Press, 2007. 436 p.
11. Greer A. J. Agricultural policy in Europe. *University of Manchester. European Policy Research Unit*. Manchester University Press, 2005. 238 p.
12. Moussis N. Access to European Union: law, economics, policies. European Study Service, 2008. 557 p.
13. Huylenbroeck G., Verbeke W., Lauwers L. Role of institutions in rural policies and agricultural markets. Emerald Group Publishing, 2004. 461 p.
14. Cardwell M. The European model of agriculture. Oxford University Press, 2004. 447 p.

15. Лисситса А., Лука О., Гагалюк Т., Кваша С. Единая аграрная политика Европейского Союза – путь становления и принципы функционирования. Halle (Saale), Germany, Discussionpaper no. 92, 2006. 52 с. URL : <http://www.iamo.de/fileadmin/documents/dp92.pdf> (дата звернення: 03.12.2017).
16. Хлепiтько В. *Ключові реформи Єдиної аграрної політики ЄС*. Матеріали VII Міжнар. студ. конф. «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави». Запоріжжя, 2013. С. 112–113.
17. The Common Agricultural Policy after 2013. Conferences. URL : http://ec.europa.eu/agriculture/CAPI-post-2013/conference/index_en.htm (дата звернення: 03.12.2017).
18. Чужиков В., Вінська О. Модернізація аграрної політики ЄС. URL : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/2_6.pdf (дата звернення: 03.12.2017).

REFERENCES

1. Sergeeva, I and Baranov, Y. (2013), “A The influence of the orientation of agrarian policy in the development of cooperative and integration processes in the agroindustrial complex”, available at: <http://www.science-education.ru/pdf/2013/2/67.pdf> (access December 3, 2017).
2. Sarkisov, A. (2014), “Specifically, the development of agro-industrial integration in rinkyh mentalities”, available at: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-in/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe (access December 3, 2017).
3. Ayusheeva, A. O. (2014), “Formation of integrated structures of the region's agro-industrial complex: problems and perspectives”, monograph, Publisher CRNS, pp. 143–148.
4. Zabolotniy, V. M. (2006), “Acquisition of agroindustrial enterprises in the region: autoref. dis. on the basis of science”, Kyiv, Ukraine, pp. 24–27.
5. Andriychuk, V. G. (2009), “Efficiency of the agronomic practices: theory, methodology, analysis”, monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 225–234.
6. Andriychuk, V. G. (2011), “Nadkонтсentratsiya agropromyslovogo vibrobittstva i resources ta її naslidki”, [Economy of agroindustrial complex], Vol. 2, pp. 3–9.
7. Bazaev, Y. I. (2009), “Basic Principles and Directions for Increasing the Efficiency of Agricultural Holdings”, Fundamental Research, Vol. 11, pp. 55–57.
8. Borodina, O. (2008), “Sil'skiy rozvitok in Ukraine” [Economy of the agroindustrial complex], Vol. 9, pp. 25–29.
9. Ackrill, R. (2000), “The Common Agricultural Policy”, University Association for Contemporary European Studies, Continuum International Publishing group, pp. 123–134.
10. Artis, M. and Nixon, F. (2007), “The Economics of the European Union: Policy and Analysis”, Oxford Univesity Press, pp. 175–180.
11. Greer, A. J. (2005), “Agricultural Policy in Europe”, University of Manchester, [European Policy Research], pp. 234–237.
12. Moussis, N. (2008), “Acess to the European Union: law, economics, policies”, European Study Service, pp. 421–430.
13. Huylensbroeck, G. and Verbeke, W. and Lauwers, L. (2004), “Role of institutions in rural policies and agricultural markets”, Emerald Group Publishing, pp. 368–373.
14. Cardwell, M. (2004), “The European model of agriculture”, Oxford University Press, pp. 245–249.
15. Lissitsa, A. and Luka, O. and Gagalyuk, T. and Kvasha S. (2006), “The unified agrarian policy of the European Union is the way of becoming and the principles of functioning”, Germany, Discussionpaper, Vol. 92, pp. 52–53, available at: <http://www.iamo.de/fileadmin/documents/dp92.pdf> (access December 3, 2017).
16. Khleptiko, V. N. (2013), *Keys to the reform of the agricultural agrarian policy EU*, Materily VII International Student Conference "Management of Social and Economic Development of Regions of the Power", Zaporozhye, ZNU, pp. 112–113.
17. The Common Agricultural Policy after 2013 Conferences, available at : http://ec.europa.eu/agriculture/SAP-post-2013/conference/index_en.htm (access December 3, 2017).
18. Chuzhikov, V. “Modernization of agrarian policy EU”, available at: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/2_6.pdf (access December 3, 2017).